

Aleksandra Gruszczyńska

Rzeszów. Stanowisko H-1

Informator Archeologiczny : badania 7, 292-293

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wykop I / oznaczenie PAK/ usytuowany w bastionowym, północno-zachodnim narożu wyspy dla zbadania układu warstw pozwolił określić charakter fortyfikacji jako dekoracyjnej a nie obronnej.

W wykopach II, V i VI ulokowanych na terenie wyspy pałacowej, na granicy wyspy pałacowej, na granicy wyspy i fosy, stwierdzono istnienie starszej wyspy z końca XVII w., oraz fosy z tego samego czasu, natomiast nie znaleziono śladów fosy średniowiecznej. Z wykopów tych uzyskano liczne fragmenty ceramiki / fragmenty naczyń i kafli/.

W wykopach III i IV, na dziedzińcu i w sieni skrzydła zachodniego na głębokości około 0,20 cm zalegała warstwa próchnicy pierwotnej, obniżająca się ku brzegom dziedzińca. Nie znaleziono ani bruku ani materiału zabytkowego ani śladów zewnętrznych fortyfikacji średniowiecznych. Pozwala to wysunąć przypuszczenie, że zamek średniowieczny nie był zamieszkały, a najstarsze ślady użytkowania obiektu pochodzą z końca XII w.

Sondaż wykonany w skrzydle południowym odsłonił fragment muru południowego zamku gotyckiego. Drugi w pomieszczeniu narożnikowym, południowo-zachodnim pozwolił wykluczyć hipotezę o istnieniu średniowiecznej baszty.

Badania nie będą kontynuowane.

RZESZÓW
Stanowisko H-1

Muzeum Okręgowe
w Rzeszowie

Badania prowadziła mgr Aleksandra Gruszczyńska,
Finansowało Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Pierwszy sezon badań. Fortyfikacje miejskie. Okres nowożytny.

Podczas prac ziemnych związanych z budową pawilonu gastronomicznego w Rzeszowie przy ulicy Hibnera natrafiono na podziemne przejścia. Przeprowadzone badania archeologiczne miały charakter ratowniczy.

Odkryto dwa korytarze łączące się ze sobą. Jeden z nich /Nr I / prowadził prawdopodobnie z Rynku pod zespół klasztorny OO Pijarów w kierunku zamku Lubomirskich, drugi / Nr II/ przypuszczalnie w stronę umocnionych zabudowań OO Bernardynów. Korytarze były drążone w glinie, a ściany ich obmurowywane ciosami kamiennymi, łączonymi zaprawą wapienno-piaśkową, występowała również posadzka. Kamienie posadzki pomiędzy którymi znajdował się piasek, kładziono na glinie bez zaprawy. Wysokość korytarzy wynosiła 143-145 cm, szerokość 78-80 cm, grubość ścian 43-68 cm, grubość posadzki 10 cm. Odkryte chodniki wiązać należy zapewne z fortyfikacjami miasta, które to przeprowadzał na wielką skalę w XVII wieku ówczesny właściciel Rzeszowa Spytko Ligęza.

Ponadto założono wykop sondowy na skarpie przy murze biegnącym wzdłuż zespołu zabudowań pijarских z XVII wieku, w celu uchwycenia ewentualnych śladów wcześniejszego osadnictwa.

Materiał zabytkowy uzyskany w czasie badań to duża ilość fragmentów naczyń oraz kafli z XVIII-XX wieku.

SANDOMIERZ
Stare Miasto

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
P.P. PKZ Oddział w Kielcach

Badania prowadzili mgr Aleksander Kalinowski
i mgr Bogdan Marcinkowski, Finansował WKZ w
Kielcach. Trzeci sezon badań, Miasta i Murów
średniowieczne oraz architektura XIX-wieczna.

Prace miały charakter nadzoru archeologicznego przy pracach ziemnych, związanych z zabezpieczeniem fundamentów relikwów zabudowy miejskiej na terenie Starego Miasta, poczynając od XIV do XIX w. oraz nad wykopami budowlanymi na skarpie zachodniej. Wykonano dokumentację i zabezpieczono uzyskany materiał archeologiczny.

1. Stare Miasto. Wykonane tu sondy budowlane o wym. 1,2 x 4 m i głęb. do 9 m, miały na celu umocnienie fundamentów przez położenie nowej stopy lub podsadzki chemicznej. Nadzór pozwolił na dokonanie obserwacji stratygraficznych i uzyskanie materiału m.in. z sond przy ul. Katedralnej 3, Dąbrowskiego 2 i Poniatowskiego 2, głównie fragmentów naczyń średniowiecznych oraz z XVI i XVII w. Calec lessowy występuje na głębokości od 9 m przy Katedralnej 3, 3,3 m przy ul. Dąbrowskiego, do 0,4 m przy fundamentach budynku ul. Dąbrowskiego 8.

2. Kościół św. Ducha / fundowany w 1292 r. / . Nadzór przy pracach ziemnych związanych z zabezpieczeniem fundamentów, wewnątrz kościoła. Wykopy o średnicy 1,3 m wykonywane były wzdłuż ścian nośnych kościoła. Po odsłonięciu posadzki natrafiono na warstwę szarego piasku, dochodzącą do 3 m miąższości, bez zabytków, pod którą wystąpił lessowy calec na którym posadowione są fundamenty kościoła. Przy ścianie południowej odkryto zniszczoną jamę neolityczną zawierającą czaszkę dziecka i kości zwierzęce, ceramikę kultury pucharów lejkowatych i narzędzie krzemienne.

3. Mury miejskie. Celem nadzoru było uchwycenie XIV -wiecznego poziomu użytkowego, przy murach na skarpie zachodniej. Wykopy o łącznej długości 30 m i szerokości 4,5 m, pozwoliły na prześledzenie nawarstwień nad relikwami murów, występujących na gł. od 2,3 do 4,0 m. Podczas prac ziemnych natrafiono na fundamenty domów z XIX w., do budowy których użyto materiału z rozbioru murów. Warstwy znajdujące się nad relikwami murów zawierały materiał nowożytny, powstały one podczas wyburzeń i niwelowania terenu wzdłuż skarpy. W wyniku obserwacji zidentyfikowano warstwy pochodzące z czasów użytkowania murów oraz poziom odpowiadający okresowi budowy, dostarczając materiału do projektu przysięgo zagospodarowania skarpy zachodniej.